

Høgskolen i Telemark

Avdeling for allmenne fag

EKSAMEN

I

5104 REKNESKAP OG BUDSJETTERING I OFFENTLEG SEKTOR

TORSDAG 3. MAI 2012

Tid:	4 timer (09.00-13.00)
Målform:	Bokmål
Sidetall:	Forside + 4 + 4 sider vedlegg (hvorav to sider til å kladde på hvis behov)
Hjelpemiddel:	Lovsamlinger, særtrykk av lover, forskrifter og standarder (alle med vedlegg) Revisors håndbok og Kommunerevisors håndbok Hjelpemiddelhefte Kalkulator (iht. Høgskolens eksamensreglement)
Merknader:	Finner du det nødvendig å gjøre noen forutsetninger for å besvare enkelte spørsmål, bes disse presisert
Vedlegg:	To stk. Begge skal fylles ut for å svare på gitte spørsmål, og leveres dermed inn sammen med annen besvarelse
Info.:	Lykke til! Sensuren finner du på StudentWeb – trolig allerede om én ukes tid

Oppgave 1 (25 %)

Etter mye fram og tilbake innstilte endelig formannskapet i Leik kommune på en omforent og enstemmig saldert økonomiplan for 2012-15 i slutten av november 2011. Nedenfor gis et utdrag fra økonomisk oversikt drift og økonomisk oversikt investering for det første året i perioden, dvs. årsbudsjett 2012 ifølge formannskapets innstilling. (Poster med ikke noe budsjettert beløp er utelatt blant postene som utgjør sum finansiering i investeringsbudsjettet, så de skal du uansett bare se bort i fra.)

	Driftsbud. '12		Invest.bud. '12
Netto driftsresultat	-1 225	Sum inntekter	-450
Bruk av tidl. års regnskapsmessige mindreforbruk	0	Sum utgifter	12 150
Bruk av disp.fond	-200	Sum finansieringstransaksjoner	700
Bruk av bundne driftsfond	0	Finansieringsbehov	12 400
Sum bruk av avsetninger	-200	Bruk av lån	-10 750
Overført til investeringsregnskapet (-budsjettet)		Salg av aksjer og andeler	-250
Dekning av tidl. års regnskapsmessige merforbruk	225	Overføringer fra driftsbudsjettet	
Avsetninger til disposisjonsfond	320	Bruk av disposisjonsfond	-200
Avsetninger til bundne driftsfond	80	Bruk av bundne investeringsfond	
Sum avsetninger		Sum finansiering	
Merforbruk (+)/mindreforbruk (-)	0	Udekket/udisponert (+/-)	0

- Hvor lenge (som et minimum) må formannskapets innstilling til årsbudsjett ligge ute til alminnelig gjennomsyn for publikum og interessenter?
- Hvor stort beløp er budsjettert som overføring fra drift til investering, og hvor mye budsjetteres brukt av bundne investeringsfond?

For første gang på flere år budsjetterer Leik med avskrivninger i driftsbudsjettet for 2012. Totalt legges til grunn avskrivninger på 4.200. Formannskapets innstilling til driftsbudsjett 2012 opererer ellers med 750 (dvs. -750 med typisk fortegningsbruk for kreditsaldo) som sum eksterne finansinntekter, og 3.125 som sum eksterne finansutgifter.

- Hvor stort er *brutto* driftsresultatet ifølge formannskapets innstilling til driftsbudsjett 2012?
- Har ordføreren rett når hun hevder at budsjettert *netto* driftsresultat for 2012 er kunstig lavt – og uansett lite sammenlignbart med denne resultatstørrelsen i driftsbudsjettene for de sist foregående år, siden det nå budsjetteres med avskrivninger?

Leik kommune fikk for første gang på mange år et regnskapsmessig merforbruk i 2010 – riktignok ikke på mer enn 750. Ved behandlingen av årsregnskap 2010 vedtok kommunestyret at 70 % (= 525) skulle dekkes inn i 2011 og resterende del på 225 i budsjettet for 2012.

- Kan du ta for gitt at kommunen fortsatt ikke vil være i ROBEK før regnskapet også for 2012 foreligger, dvs. om eventuell "ROBEK-tilværelse" vil være uavhengig av hvordan regnskapsresultatet for år 1 (2011) faktisk ble?

Kommunestyret endret ikke mye på budsjettinnstillingen fra formannskapet, men noen endringer ble det tross alt. De er listet opp øverst på neste side, men der du må beregne deg fram til aktuelt beløp for de to siste linjene og samtidig ta høyde for økt momskompensasjon i drift siden rammen for et investeringsprosjekt (utenfor avgiftsområdet) er styrket.

Redusert avsetning til et disposisjonsfond	60
Økte inntekter fra salg av realaktiva (tomteareal, bygninger, etc.)	400
Styrking av utgiftsrammen for et bestemt investeringsprosjekt	2.500*
Oppjustering av utbytteanslag	265
Styrking av nettorammen for tjenesteområdet barnehager	450
Økt låneopptak/bruk av lån	1.800
Økt overføring fra drift til investering	?
Nedjustert anslag for eiendomsskatteinntekter	?

*) Inkl. merverdiavgift, der momsdelen (25/125) av utgiftsøkningen kan påregnes refundert som følge av momskompensasjonsordningen. Kommunestyret legger til grunn at en minimumsandel av momskompensasjonen tilbakeføres investeringsbudsjettet.

- f) Sett opp en "budsjettendringsoversikt" for driftsbudsjettet og investeringsbudsjettet på grunnlag av disse momentene. *Det er naturlig nok valgfritt om du baserer deg på en oppstilling med én eller to kolonner.*
- g) Oppgi størrelsen på budsjettert netto driftsresultat for 2012 etter kommunestyrets vedtak.

Oppgave 2 (25 %)

Regnskapsansvarlig i Fryd kommune er veldig fersk i gamet og har bare vært ansatt i kommunen siden medio november i fjor. Følgende utdrag fra økonomisk oversikt drift og økonomisk oversikt investering legges fram, slik det så ut da regnskapsansvarlig måtte melde pass før den helt siste finishen.

	Foreløpig R-2011	B-2011
Netto driftsresultat	-585	-1 350
Bruk av tidl. års regnskapsmessige mindreforbruk	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-50	-200
Bruk av bundne driftsfond	-325	-250
Sum bruk av avsetninger	-375	-450
Overført til investeringsregnskapet (-budsjettet)	550	840
Dekning av tidl. års regnskapsmessige merforbruk	270	540
Avsetninger til disposisjonsfond	275	200
Avsetninger til bundne driftsfond	340	220
Sum avsetninger	1 435	1 800
Regnskapsmessig merforbruk (+)/mindreforbruk (-)	475	0
	Foreløpig R-2011	B-2011
Sum inntekter	-4 200	-4 500
Sum utgifter	10 720	12 380
Kjøp av aksjer og andeler	250	250
Dekning av tidligere års udekket	0	350
Avsetninger til ubundne investeringsfond	560	260
Avsetninger til bundne investeringsfond	1 180	0
Sum finansieringstransaksjoner	1 990	860
Finansieringsbehov:	8 510	8 740
Bruk av lån	-6 350	-7 100
Salg av aksjer og andeler	-200	-100
Overføringer fra driftsregnskapet (-budsjettet)	-550	-840
Bruk av ubundne investeringsfond	-330	-450
Bruk av bundne fond	-700	-250
Sum finansiering	-8 130	-8 740
Udekket/udisponert (+/-)	380	0

Budsjetterte 350 som dekning av tidligere års udekket, gjelder i sin helhet udekket beløp (rød bunnlinje) fra endelig investeringsregnskap 2010. Da det tilsynelatende lå an til et udekket beløp også i investeringsregnskap 2011, hadde regnskapsansvarlig ikke utgiftsført noe i hele tatt på kontoen for dekning av tidligere års udekket. Han mente det måtte være greit å skyve på inndekningen til 2012 – fordi en likevel ville ligge innenfor "toårs-regelen" iht. kommunelovens § 48, nr 4 og at en slik utsettelse isolert sett ikke ville bety noen innmelding i ROBEK.

VEDLEGG – SKJEMA 1 TIL INNLEVERING

KANDIDATNR: _____

Oppgave 2, c)

	Endelig R-2011	Foreløpig R-2011	B-2011
Netto driftsresultat	-585	-585	-1 350
Bruk av tidl. års regnskapsmessige mindreforbruk		0	0
Bruk av disposisjonsfond		-50	-200
Bruk av bundne driftsfond		-325	-250
Sum bruk av avsetninger		-375	-450
Overført til investeringsregnskapet (-budsjettet)		550	840
Dekning av tidl. års regnskapsmessige merforbruk		270	540
Avsetninger til disposisjonsfond		275	200
Avsetninger til bundne driftsfond		340	220
Sum avsetninger		1 435	1 800
Regnskapsmessig merforbruk (+)/mindreforbruk (-)		475	0

Oppgave 2, d)

Effekten mot egenkapitalens fondsdelt ifølge endelig driftsregnskap 2011 =

Oppgave 2, e)

	Endelig R-2011	Foreløpig R-2011	B-2011
Sum inntekter	-4 200	-4 200	-4 500
Sum utgifter	10 720	10 720	12 380
Kjøp av aksjer og andeler		250	250
Dekning av tidligere års udekket		0	350
Avsetninger til ubundne investeringsfond		560	260
Avsetninger til bundne investeringsfond		1 180	0
Sum finansieringstransaksjoner		1 990	860
Finansieringsbehov:		8 510	8 740
Bruk av lån		-6 350	-7 100
Salg av aksjer og andeler		-200	-100
Overføringer fra driftsregnskapet (-budsjettet)		-550	-840
Bruk av ubundne investeringsfond		-330	-450
Bruk av bundne fond		-700	-250
Sum finansiering		-8 130	-8 740
Udekket/udisponert (+/-)		380	0

Oppgave 2, f)

Effekten mot egenkapitalens fondsdelt ifølge endelig investeringsregnskap 2011 =

Oppgave 2, g)

Bokført verdi på omløpsmidlene i sum endret seg slik fra IB til UB 2011:

a) Gi en kort vurdering av det som regnskapsansvarlig her mener.

Aksjene stod i bokført verdi på 120 ved salgstidspunktet, men ble altså solgt for 200.

b) Hvilket beløp ble ført mot kapitalkonto (og til debet eller kredit på denne kontoen) ved registreringen av aksjesalget?

Se så for deg at du medio februar i år satte deg ned med regnskapsansvarlig og gav ham en leksjon i hvordan driftsregnskapet og investeringsregnskapet endelig skulle avsluttes. Svar på spørsmålene c)-g) ved å fylle ut vedlagte skjema 1.

- c) Vis hvordan du ville ha avsluttet driftsregnskapet for 2011. **NB!** Ingenting av budsjettert overføring fra drift til investering var fastsatt av eller delegert til noen underordnede organer å anvende. Momskompensasjonen fra investeringsutgifter utgjorde 1.500 i 2011.
- d) Beregn effekten mot egenkapitalens fondsdeler av de endelige tallene i driftsregnskapet (dvs. ifølge avslutningsforslaget ditt).
- e) Vis hvordan du ville ha avsluttet investeringsregnskapet for 2011.
- f) Beregn effekten mot egenkapitalens fondsdeler ifølge forslaget ditt til endelig investeringsregnskap.
- g) Vis hvordan du nå kan beregne endringen i bokført verdi på omløpsmidlene fra IB til UB 2011. Beholdningen av ubrukte lånemidler økte med 750 og kortsiktig gjeld var 435 høyere ved utgangen av 2011 enn ved det foregående årsskiftet.

Oppgave 3 (35 %)

Se for deg at du i begynnelsen av februar i år hadde en liten praksisperiode i Blid kommune, der du en formiddag skulle registrere disse momentene i arbeidet med årsavslutningen for 2011:

	Moment ("hendelse")	Beløp
1	Momskompensasjon for 6. termin som ikke har blitt godskrevet ennå; fordelt med 120 i mva.komp. fra driftsutgifter og 300 i mva.komp. fra investeringsutgifter (der det for sistnevnte også skal registreres et beløp som ivaretar pliktig tilbakeføring med en gitt prosentdel til investeringsregnskapet)	420
2	Avskrivninger knyttet til nyanskaffelser og investeringer i 2011	535
3	Ekstra avdragsbetaling medio desember (midler trukket på kommunens ordinære bankkonto) finansiert av særskilte inntekter fra salg av en nedlagt kommunal skole*	400
4	Salg av tomteareal til boligformål (bokført verdi på 440) gjennomført i november, men der fakturering først skjedde denne formiddagen	490
5	Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk til finansiering av allerede registrerte utgifter i driftsregnskapet for 2011	250
6	Bruk av lån til finansiering av utgifter til ombygging og opprusting av kommunens sykehjem i 2011 (der investeringsutgiftene har blitt ført tidligere)	515
7	Uttak fra kommunens bankkonto medio desember 2011 til kjøp av aksjer (som skal klassifiseres som finansielt anleggsmiddel) i et næringsutviklingsselskap	200
8	Betalt/tidligere utgiftsført mindre avdrag på formidlingslån (Startlån-ordningen) i Husbanken enn mottatt/tidligere inntektsført avdragsbeløp i 2011	180
9	Beregnet netto pensjonskostnad for 2011 som ifølge oppgave fra livselskapet er lavere enn utgiftene til pensjonspremie (inkl. arbeidsgiveravgift) belastet gjennom året	330
10	Reversering av nedskrevet verdi på et større kommunalt næringsareal	850

*) Salgsinntektene er registrert tidligere.

Effekten mot bunnlinjen i drift og investering er alt påført og vist føringsteknisk på linje 11 og 12 i skjemaet som er vedlagt. Arbeidskapitalen økte med 640. Svar på spørsmål a) ved å fylle ut vedlagte skjema 2.

- Registrér alle de 10 momentene (og summér hver kolonne for greiere å kunne svare på etterfølgende spørsmål).
- Hvor mye større eller mindre ble kommunens netto driftsresultat?
- Hvor mye større eller mindre ble finansieringsbehovet i investeringsregnskapet? **Hint:** Du skal her komme fram til et beløp som er 345 lavere enn sum finansiering, siden bunntinjen i investering styrket seg med dette beløpet.
- Vis at du kommer fram til den oppgitte økningen i arbeidskapital ved å basere deg på en grunnleggende sammenheng i kommuneregnskapet hvor anskaffelse og anvendelse av midler inngår. **Hint:** Du kan føle deg trygg på at du opererer med riktig differanse mellom anskaffelse og anvendelse av midler hvis den er lik endring i egenkapitalens fondsdel.
- Hvor mye større eller mindre ble saldoen på kapitalkonto? Sett også prøve på svaret ved å vise at du kommer fram til samme endring ved å basere deg på en annen grunnleggende sammenheng i kommuneregnskapet.

Oppgave 4 (15 %)

Nedenfor vises årlige bevilgninger til et veginvesteringsprosjekt på post 45 i statsbudsjettet, og de regnskapsførte utgiftene fram til årsskiftet 2011/12. Bevilgningene til prosjektet startet i 2008. Prosjektet skulle vare over flere år, mens utbetalingsprofilen fordelt på det enkelte år ikke var lett å ha noen god formening om på forhånd. Forventet ferdigstilling er august i år.

	2008	2009	2010	2011	2012
Bevilgning	2.000	12.000	15.000	5.000	3.500
Regnskap	400	3.000	14.000	7.500	

- Hvilket stikkord stod høyst sannsynlig bak denne bevilgningen i statsbudsjettet de enkelte årene?
- Få fram hva som samlet stod til disposisjon for prosjektet i 2012. *Controlleren i direktoratet som prosjektet ligger under, tipser deg om at en rest fra bevilgningen i 2010 inngår. Se bort fra at det eventuelt hadde blitt omdisponert/tilført noen midler fra post 01 Driftsutgifter.*
- Tror du f.eks her at en leverandørfaktura for utført arbeid i perioden okt.-nov. 2011 – med fakturadato 20.12.2011 og forfall én måned senere, ble belastet statsregnskapet for 2011 eller 2012?

Se for deg et statlig tilsyn (her kalt Båttilsynet, som forkortes til BT) med en driftsbevilgning til ordinære driftsutgifter (post 01) på 18.000 i 2011, men der tilsynet i tillegg hadde til disposisjon 400 som overført, ubrukt bevilgning fra 2010. BT pådro seg 17.600 i utgifter på denne posten i 2011. BT hadde merinntekter i forhold til budsjett i 2011 på 200. Du kan forutsette at tilsynet også kan benytte mulighetene som ligger i kap. 2.4 i fullmaktene til bevilgningsreglementet.

- Vis hvor mye som BT i dette tilfelle fikk (maksimalt) overført til 2012 på post 01.

VEDLEGG – SKJEMA 1 (FOR EVENTUELL KLADD)

Oppgave 2, c)

	Endelig R-2011	Foreløpig R-2011	B-2011
Netto driftsresultat	-585	-585	-1 350
Bruk av tidl. års regnskapsmessige mindreforbruk		0	0
Bruk av disposisjonsfond		-50	-200
Bruk av bundne driftsfond		-325	-250
Sum bruk av avsetninger		-375	-450
Overført til investeringsregnskapet (-budsjettet)		550	840
Dekning av tidl. års regnskapsmessige merforbruk		270	540
Avsetninger til disposisjonsfond		275	200
Avsetninger til bundne driftsfond		340	220
Sum avsetninger		1 435	1 800
Regnskapsmessig merforbruk (+)/mindreforbruk (-)		475	0

Oppgave 2, d)

Effekten mot egenkapitalens fondsdelt ifølge endelig driftsregnskap 2011 =

Oppgave 2, e)

	Endelig R-2011	Foreløpig R-2011	B-2011
Sum inntekter	-4 200	-4 200	-4 500
Sum utgifter	10 720	10 720	12 380
Kjøp av aksjer og andeler		250	250
Dekning av tidligere års udekket		0	350
Avsetninger til ubundne investeringsfond		560	260
Avsetninger til bundne investeringsfond		1 180	0
Sum finansieringstransaksjoner		1 990	860
Finansieringsbehov:		8 510	8 740
Bruk av lån		-6 350	-7 100
Salg av aksjer og andeler		-200	-100
Overføringer fra driftsregnskapet (-budsjettet)		-550	-840
Bruk av ubundne investeringsfond		-330	-450
Bruk av bundne fond		-700	-250
Sum finansiering		-8 130	-8 740
Udekket/udisponert (+/-)		380	0

Oppgave 2, f)

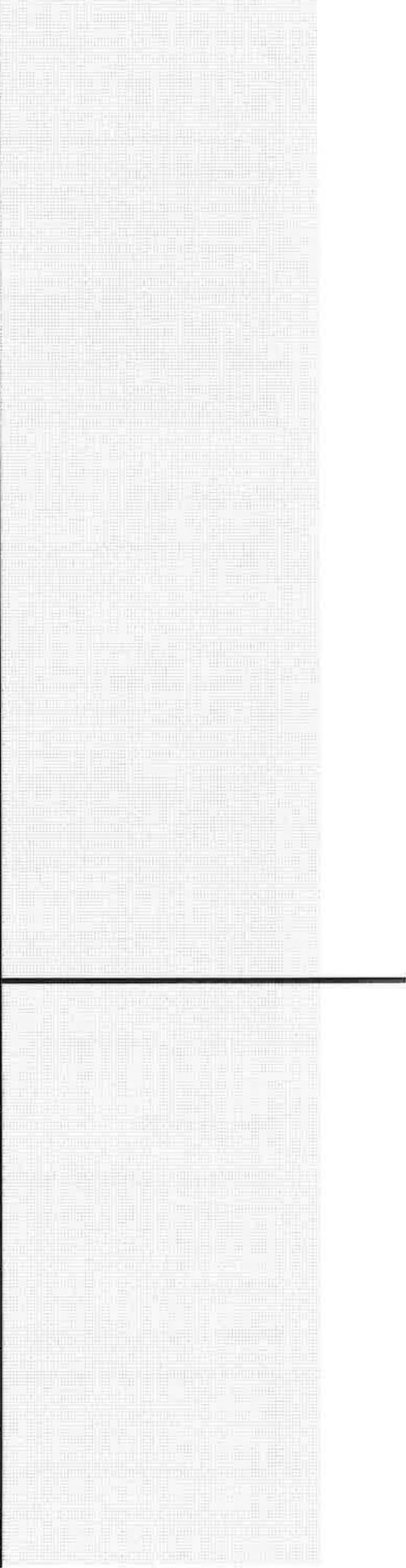
Effekten mot egenkapitalens fondsdelt ifølge endelig investeringsregnskap 2011 =

Oppgave 2, g)

Bokført verdi på omløpsmidlene i sum endret seg slik fra IB til UB 2011:

VEDLEGG - SKJEMA 2 (FOR EVENTUELL KLADD)

Momenter	DRIFTSREGNSKAPET							INVESTERINGSREGNSKAPET							BALANSEN						
	Sum driftsinntekter	Sum driftsutgifter	Sum finansinntekter	Sum finansutgifter	Motpost avskrivninger	Bruk av avsetninger	Avsetninger	Sum inntekter	Sum utgifter	Sum finansieringstrans.	Sum finansiering	Anleggsmidler	Omløpsmidler	Egenkapitalens fondsdeler	Kapitalkonto	Langsiktig gjeld	Kortsiktig gjeld	Mem.kto ubrukte lånemidler	Workkonto ubrukte lånemidler		
1																					
2																					
3																					
4																					
5																					
6																					
7																					
8																					
9																					
10																					
11																					
12																					
Sum																					

VEDLEGG – SKJEMA 1 TIL INNLEVERING

KANDIDATNR: _____

Oppgave 2, c)

	Endelig R-2011	Foreløpig R-2011	B-2011
Netto driftsresultat	-585	-585	-1 350
Bruk av tidl. års regnskapsmessige mindreforbruk		0	0
Bruk av disposisjonsfond		-50	-200
Bruk av bundne driftsfond		-325	-250
Sum bruk av avsetninger		-375	-450
Overført til investeringsregnskapet (-budsjettet)		550	840
Dekning av tidl. års regnskapsmessige merforbruk		270	540
Avsetninger til disposisjonsfond		275	200
Avsetninger til bundne driftsfond		340	220
Sum avsetninger		1 435	1 800
Regnskapsmessig merforbruk (+)/mindreforbruk (-)		475	0

Oppgave 2, d)

Effekten mot egenkapitalens fondsdelt ifølge endelig driftsregnskap 2011 =

Oppgave 2, e)

	Endelig R-2011	Foreløpig R-2011	B-2011
Sum inntekter	-4 200	-4 200	-4 500
Sum utgifter	10 720	10 720	12 380
Kjøp av aksjer og andeler		250	250
Dekning av tidligere års udekket		0	350
Avsetninger til ubundne investeringsfond		560	260
Avsetninger til bundne investeringsfond		1 180	0
Sum finansieringstransaksjoner		1 990	860
Finansieringsbehov:		8 510	8 740
Bruk av lån		-6 350	-7 100
Salg av aksjer og andeler		-200	-100
Overføringer fra driftsregnskapet (-budsjettet)		-550	-840
Bruk av ubundne investeringsfond		-330	-450
Bruk av bundne fond		-700	-250
Sum finansiering		-8 130	-8 740
Udekket/udisponert (+/-)		380	0

Oppgave 2, f)

Effekten mot egenkapitalens fondsdelt ifølge endelig investeringsregnskap 2011 =

Oppgave 2, g)

Bokført verdi på omløpsmidlene i sum endret seg slik fra IB til UB 2011:

VEDLEGG – SKJEMA 1 (FOR EVENTUELL KLADD)

Oppgave 2, c)

	Endelig R-2011	Foreløpig R-2011	B-2011
Netto driftsresultat	-585	-585	-1 350
Bruk av tidl. års regnskapsmessige mindreforbruk		0	0
Bruk av disposisjonsfond		-50	-200
Bruk av bundne driftsfond		-325	-250
Sum bruk av avsetninger		-375	-450
Overført til investeringsregnskapet (-budsjettet)		550	840
Dekning av tidl. års regnskapsmessige merforbruk		270	540
Avsetninger til disposisjonsfond		275	200
Avsetninger til bundne driftsfond		340	220
Sum avsetninger		1 435	1 800
Regnskapsmessig merforbruk (+)/mindreforbruk (-)		475	0

Oppgave 2, d)

Effekten mot egenkapitalens fondsdelt ifølge endelig driftsregnskap 2011 =

Oppgave 2, e)

	Endelig R-2011	Foreløpig R-2011	B-2011
Sum inntekter	-4 200	-4 200	-4 500
Sum utgifter	10 720	10 720	12 380
Kjøp av aksjer og andeler		250	250
Dekning av tidligere års udekket		0	350
Avsetninger til ubundne investeringsfond		560	260
Avsetninger til bundne investeringsfond		1 180	0
Sum finansieringstransaksjoner		1 990	860
Finansieringsbehov:		8 510	8 740
Bruk av lån		-6 350	-7 100
Salg av aksjer og andeler		-200	-100
Overføringer fra driftsregnskapet (-budsjettet)		-550	-840
Bruk av ubundne investeringsfond		-330	-450
Bruk av bundne fond		-700	-250
Sum finansiering		-8 130	-8 740
Udekket/udisponert (+/-)		380	0

Oppgave 2, f)

Effekten mot egenkapitalens fondsdelt ifølge endelig investeringsregnskap 2011 =

Oppgave 2, g)

Bokført verdi på omløpsmidlene i sum endret seg slik fra IB til UB 2011:

VEDLEGG - SKJEMA 2 TIL INNLEVERING FOR KANDIDATNR.....

Momenter	DRIFTSREGNSKAPET								INVESTERINGSREGNSKAPET								BALANSEN							
	Sum driftsinntekter	Sum driftsutgifter	Sum finansinntekter	Sum finansutgifter	Motpost avskrivninger	Bruk av avsetninger	Avsetninger	Sum inntekter	Sum utgifter	Sum finansieringsstrans.	Sum finansiering	Anleggsmidler	Omløpsmidler	Egenkapitalens fondsdel	Kapitalkonto	Langsiktig gjeld	Kortsiktig gjeld	Mem.kto ubrukte lånemidler	Motkonto ubrukte lånemidler					
1																								
2																								
3																								
4																								
5																								
6																								
7																								
8																								
9																								
10																								
11											880									-880				
12																				-345				
Sum																								

